

GYULAFEHÉRVÁRI HIRLAP

Előfizetési árak :

Egész évre 4 frt, félévre 2 frt negyedévre 1 frtEgyes számára 10 kr

Megjelenik minden héten egyszer : Csütörtökön.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos :

ISSEKUTZ JÁNOS.

Kiadó : Papp György, Gyulafehérvár

Szerkesztőség és kiadóhivatal : Püsp. Lyc. nyomda

Gyulafehérvárt.

Hirdetések díjszabály szerint.

Nemzeti egység.

(A Budapesti Naplóból.)

A demokráciában nem csak igazság van, hanem erő is. És nem csak erő, hanem nemzeti érdek is. Ebből következik aztán az a törekvés, hogy maga a demokratikus eszmék kultusza, nem elég, hanem szükséges a demokratikus elemek erőtartalmának és erőfejtéseinek megszervezése is. S ez nem történhetik meg a nélkül, hogy bizonyos históriai igazságok, amelyek eddigelé homályban hagyattak, föl ne derítsenek, az egész politikai közszellemet át ne hassák.

Nemzeti történelmünk, úgy amint az ma aköztudatban él, nem egyéb mint egy nagy-szerű hősköltemény, mely tele van dicsőséggel és gyászszal. A hazáért és a haza függetlenségeért kiontott vérnek bálványozása az a vörös fonál, mely e történelmen végig húzódik. De hogy az így kiontott vért hogyan pótolta új vér, hogy a katasztrófákat miként követte az újjászületés, hogy a harcok veszteségeit kik és hogyan egyenlítették ki a béke munkája által, és hogy az ázsiai törzsből hogyan lett európai nemzet : — mindez nincs kellően kidomborítva a históriai köztudatban. S ebből erednek az ellentmondások az 1848-iki alkotmány szelleme és létező intézményeink közt, ebből közéletünk logikátlanságai, ebből az, hogy a legtöbb esetben senki és semmi sincs a maga helyén, s tehát a nemzeti egység — bár szóval mindenki erre törekszik — tényleg nem halad előre úgy, mint kellene s lehetne.

A históriai igazságoknak ez az elhallgatása, (nem akarom azt mondani, hogy elszikkasztása,) okozza azt, hogy Magyarországon a demokratikus elemekben nincs kifejlődve és megerősödve az az önértzet, mely nélkül nemcsak a jogos befolyások, hanem még a tényleges erők nem érvényesülhetnek, s mely nélkül az intézmények sem az alkotmány szellemének, sem a nemzeti

egység érdekeinek megfelelően sem alakulhatnak át. Ez okozza, hogy ebben az országban megtűrve érzik magukat azok is, akiknek nemcsak joguk, hanem erejük is lenne, hogy ne türjék azokat az igazságtalanságokat, melyek sok esetben még ma is megkövetelik a közhivataloknál, hogy az alárendeltnek legyen több esze, mint a főlebbvalónak. E nélkül az önértzet nélkül soha létre nem jöhet a demokratikus elemek szolidaritása. Ennek létrejötte nélkül pedig mindig azok a tényleges befolyások lesznek erősebbek, melyek a nemzeti egységet, ha szóval hirdetik is, de tényleg meggátolják, nem pedig azok, melyek a nemzeti egységet létrehozzák. Mindenkinek, aki át van hatva attól, hogy csak a honpolgári eszmében, a munkában és az intelligenciában rejlik a nemzet ereje, — éreznie és szívében hordania kell azt a tizparancsolatot, mely így szól :

1. Ne kérj senkitől engedelmet arra, hogy magyar lehess, és hogy ez az ország tied is legyen. Jogod van hozzá, ha itt születél, vagy ha itt akarsz meghalni. Mihelyt magyar akarsz lenni, az vagy.
2. Ne hallgass ott, ahol beszélned kell ; ne beszélj ott, ahol tenned kell.
3. Ne tartsd magad egyenlőnek azzal, aki téged születésed vagy foglalkozásod miatt lenéz. Annaira alattad áll az, hogy nem is lehet veled egyenlő.
4. Ne tartsd testvérednek, aki azt kérdezi : ki volt az apád. Csak az testvéred, aki tudja : ki az anyád. Mert az anya közös : a haza.
5. Ne nagyképküsködjél.
6. Ne hazudj.
7. Ne félj.
8. Az legyen jelszavad, (érezd, ha nem is mondod ki) inkább egy kis faluban első, mint Rómában második !
9. Ne hadd magad elármíttatni : aki nincs veled, ellened van !
10. Hálátlan ne légy !

Ha ez a tizparancsolat áthatja a demokracia millióinak szívét, vágyakozásaikból akarat, akaratukból pedig parancs lesz ebben az országban is.

Mert az a megbizhatatlansági elmélet, mely Magyarországon föllállított, nemcsak a demokratikus elemek, hanem a demokráciával szemben is, — nem felel meg sem a históriai valóságnak sem az igazságnak. Sőt épen ellenkezőleg áll a dolog. Azokban a könyvekben, melyek nem-sokára sajtó alá kerülnek, lesz alkalmam ezt tételesen bebizonyítani. Valamint azt is, hogy a harminczas és negyvenes évek küzdelmei és lélektani forrongásai, nem közjogi, hanem demokratikus eszmék és kérdések körül forogtak s hogy mindazt, amit 1848-ban elértünk és kivívtunk, csak a demokratikus eszméknek köszönhetjük, — hogy tehát, ha mindazt, amit 1848-ban tényleg bírtunk, bírnál és biztosítani akarjuk, ezenül is csak a demokratikus eszmék és elemek segítségével érhetjük el. S e harez-nak képe ma is az, a mi a harminczas és a negyvenes években volt. A kérdés az, hogy vajjon e magyar középosztály hova csatlakozik ? Fölveszi-e magába őszitűt és igazán a demokraciái eszményt, avagy elutasítva azt, az el, zárkózási tant fogadja el ? Nekem az a hitem, hogy a magyar középosztály ma is ugyanazt fogja tenni, amit a negyvenes években eselekedett. A nemzeti egység gondolata le fog benne győzni minden elfogultságot és előítéletet.

Annál is inkább, minthogy a nemzeti egység megalkotásával immár minden uton és módon sietni kell. Mert mindazok, akik azt hitték, hogy Magyarországnak a függetlenségi harczt Ausztriával és a dinasztíával kell még egyszer végigküzdeni, — az események által túl vannak haladva. Ellenben mindazok igazolva vannak akik azt vallották, hogy az egyéni és a polgári függetlenség harczát, mely a nemzeti függetlenségnek alapja, itthon, önmagunk közt kell kiküzdeni. De ezzel minden uton módon sietni

TÁRCZA.

Rendez-vous.

Megvártalak az utcásarkon,
Mint félénk iskolásfiú,
Kinek közelg a première-je :
Az első, édes rendez-vous.
Első, a melynek nincsen esőkje,
Mikor a vér még nem lobog,
Első, mikor eláll a szó is,
Csak sóhaj száll s a szív dobog.

Megvártalak, sietve jöttél,
Köszöntem halkan : jó napot ! —
S néztek az utcán mosolyogva
Egy félénk párt, mely hallgatott.
Könyvet vittél fehér kezdedben,
Unalmas, száraz könyveket,
S mig hallgattam, a multak árnya
Benépesíté lelkemet.

Mikor még én is így siettem,
Kezemben könyv — s a gondjaim :
Hogy épült fel a boldogabb kor
Mohácsi vésznek romjain,
Mikor kerestem, szinte lázzal
Az ismeretlen x-eket,
S boldog voltam, ha fölfedeztem
A mappán egy-egy szívetet.
Mikor még . . . óh, de szólsz nevetve,
Elég a hosszú hallgatás —
A mult tünik és szép szemedből

Árad felém az új varázs.
Nézlek, nézlek s beszélni kezdek
Arról, mi könyvben nem terem,
Földrajz helyett — sűgom merészen —
Tanuld meg, mi a szerelem !

Járj édesem az iskolámba,
Mi könyv nélkül tanulgatunk,
A fizikát a hönél kezdjük,
S a vonzásig is eljutunk.
Ne menj, ne menj, bát iskolába,
Hiába száz könyv édesem,
A lány tudatlan, mig nem tudja :
Az élet tölve — szerelem !

. . . Már nem kacagsz, csak mondod sugva,
A mig az arcod lángban ég,
„Ha nem tudom, de máris sejtem :
A szerelem az üdvösség.
Mienk az álom, tiszta ábránd,
Miénk a sejtés mámore . . .
És elhallgatsz, . . . búcsúzva válnak —
Hisz ime itt az iskola.

Az első Panama.

A híres Panama-botrány híveit az a nyugodt, jól-eső öntudat sem vigasztalhatja, hogy ők voltak az elsők, a kik olyan skandalumot csináltak, a miről az egész világ beszélt, sőt még Klio is kénytelen azt éreztáblájára vésni. Kisebb és nagyobb panamisták mindig voltak, mióta a világ áll ; s ha már akadtak tudósok, a kik az emberek ideális törekvéseinek, kulturájának történetét megírták : még sokkal nagyobb érdeklődésre

tarthatna számot az a könyv, amely a világ bűnei-nek és botrányainak krónikáját írta meg oknyomozó részletekkel, virágos, ez esetben igazán mákvirágos stílusban.

Nos, az angol *Sir Toochee Cnoofeldouwt*, Albion egyik nagybíró tudósa, el is határozta, hogy ilyen című könyvet boesát a könyvpiaçra :

A PANAMA TÖRTÉNETE.

A VILÁG TEREMTÉSÉTŐL MOSTANIG :

KÜLÖNÖS TEKINTETTEL

ANGOLOKSZAGRA.

A könyvhöz azután kutatásokat és ásatásokat rendezett, leginkább Kis-Azsiában, a Tigris és az Euphrates kies völgyében, a hol az emberiség rózsás bölcsője ringott. Az ambiciós angol tudós német alapos-sággal akart nyomára jutni az első panamáknak, a botrányok őslényének : föl akarta találni a skandalumok mastodonját, az erkölcsi métely ázatag bacillusait.

S lelkiismeretes fáradozásait nem remélt, fényes siker koronázta.

Miközben ugyanis *Jerichó* falai mellett turatta a földet a tudomány ásóival és kapáival : mélyen, mélyen az anyaföld gyomrában, a bibliai történet rétegében, nevezetes pergamenekre akadt, a melyekről kéjjel tisztította le évszázadok ősz penészét.

Mikor aztán kibetűzte, hogy mi van azokra a drága iratokra írva : minden angol hideg vértiségeinek mel-lőzésével ujjongani, tapsolni kezdett.

Hogy a jeles tudós örömét a f. olvasók is megérthessék és méltányolhassák, ide iktatom egy pár sorát a szenzációs történelmi levélnek :

kell. Mert ha igaz az, hogy Ausztriában a bomlást nem lehet feltartóztatni s ott vagy az abszolutizmust, vagy a föderalizmust nem lehet elkerülni, akkor a magyar nemzeti egység létrejöttének siettetése mellett minden más érdek háttérbe szorul.

Hogy bizonyos igazságokért milyen tényezők harcolnak, s hogy egyéni jelentőségüknél fogva milyen súlyt képviselnek a közvélemény mérlegén, ez nem dönt ott, ahol ez a mérleg — hamis. S hogy a sajtó ma kevésbé független, mint amennyire szabad, ez is ennek a hamis mérlegnek kifolyása. De a sajtó még így is nagyhatalom. S ha a függetlenség hiányában alkalmas eszköz bizonyos igazságok eltakarására is: de szabadságánál fogva módjában áll az igazságok megvilágítása és megsokszorozítása. S ha a sajtó nem is mindig él annak a hivatásának, hogy az igazságok mint eszmények lebegjenek előtte, de az a kötelessége, melynek híven megfelel, hogy az eseményeket regisztrálja, e hiányt jóvá teszi. Mert az igazságokat nem az emberek, hanem az események szentesítik és igazolják. S aki az eseményeket regisztrálja, akarata ellenére is az igazságnak szolgál.

A szabadelvűség, mely a magyar nemzetet osztály- és pártkülönbség nélkül nem egyszer áthatotta, s mely a demokráciával kezdet fogva hozta létre az 1848-ik nagy átalakulásokat, rendkívüli érdemeket szerzett a magyar nemzet sorának vezetésében. Övé e századnak története, s a fény, mely e századot tüeli, ő rá esik. De a magyar nemzeti egység gyors befejezésére az a szabadelvűség, mely a demokráciával csak kezdet fog, de azzal teljesen össze nem olvad, többé nem elég. Ma a szabadelvűség lényege abból áll, hogy demokratikus legyen. Másként üres szó, melyben minden elfér.

1867-től kezdve folyvást a Bécsből és az Ausztriától való félelem akadályozta meg, hogy a magyar nemzet a demokratikus fejlődés fonalát ott vegye újra kezébe, ahol az 1849-ben elszakadt. Ma ez a félelem, nemcsak az Ausztriában fölmerült jelenségek, de főként a dinasztia magatartásánál fogva, merőben tárgytalanná lett és nemsokára teljesen el fog tűnni. S ha még ezután is merülhetnének föl akadályok melyek a nemzet-egység gyors befejezéséhez szükséges reformokat föltartóztatnának, — milyenek a parlamenti, a közigazgatási, a közoktatási és az adóreformok, — ezek az akadályok csak a demokratikus elemek tértelenségében és önérték hiányában volnának keresendőek, semmi másban.

A harminczas és a negyvenes években is az adókérdések voltak a demokratikus ha-

ladásnak exponensei, s ezek 1848-ban megoldatván az egyenlő teherviselés alapján, — utána egy félszázadig szüneteltek. De immár a szünetelés ideje lejárt. Mert az „egyenlőség“ fogalmának nem szabad szofizmává válnia, mely igazságtalanságokat takarjon el. És annál kevésbé, mert egy félszázad alatt kiderült, hogy míg 1848-ban a jobbágyság eltörölhetett, azóta mindazok az intelligens tényezők, akik a közgazgatás, és közoktatás terén az államot és a nemzeti kultúrát szolgálják, nyomoruságos existenciájuk következtében valóságos szellemi jobbágyságba süllyedtek. Az intelligencia nagy részének e jobbágysága nagyobb veszély a nemzeti egység létrejöttére nézve, mint hajdan a parasztság jobbágysága volt. Ennek a szellemi jobbágyságnak megszüntetése szintén csakis a demokratikus szellemben alkotandó reformok által érhető el.

És végre, amint a harminczas és negyvenes években a demokratikus haladás küzdelmei között éppenséggel nem szerepeltek a hadügyi követelések, (annyira nem, hogy Kossuth még a Ludovika akadémiából is politechnikumot akart csinálni,) — és mégis, mikor az 1848-iki demokratikus átalakulás ideje megérkezett, onmagától jött meg a hadügynek is az az alakulata, melyre előbb gondolni sem mert senki: épp úgy lesz ezután is, ha a demokratikus reformok által befejeződik a nemzeti egység, s érvényesül mindaz az erő, mely a nemzeti egységből következik.

Aki tehát ezekért az eszmékért s ezekért az igazságokért, bármily szerény hatáskörben, küzd és fáradozik, az én meggyőződésem szerint csak az szolgálja igazán a magyar nemzeti ideált. Mert ha a magyar nemzeti ideál ezer év óta a függetlenség volt, s az is fog maradni örökre, — ezt nem lehet elérni és megvalósítani a nemzeti egység nélkül. A nemzeti egységet nem lehet megvalósítani és biztosítani demokraczia nélkül. S így a magyar nemzeti ideál: a demokraczia. Így az egyedüli reális függetlenségi politika: a demokraczia.

S ez annyira igaz, hogy ennek bizonyításáért nem szükséges az izgatás fegyvereihez nyulni, nem szükséges a szenvedélyekre appellálni, nem szükséges epébe mártott tollal írni. Sőt azok, akik a nemzeti egység ideáljára küzdenek, első sorban vannak arra kötelezve, hogy ne csak ne élesszék az osztályharcok és gyűlölködések lángjait, de ott is oltani segítsenek, ahol az ég. De könnyen tehetik. Mert az igazság nemcsak megtűri, hanem kívánja az objektívítást. Ugy a tartalomban, mint a modorban. A demokracziának is van előkelősége: az erő nyugalma.

ben, a hová csak jeggyel juthatott be a közönség. A karzaton Jeriko legszebb rózsái foglaltak helyet. A királyi ügyész dörgedelmes vádbeszédet mondott. Akkor fölállott *Roshan* Belial, Jeriko legbiresebb, legkormófontabb prókátora, a ki ezt a védelmet terjesztette elő:

— Tekintetes királyi törvényszék! A legelső jerikói műépítő cég súlyos váddal terhelve áll az önök színe előtt. Védenceim ártatlanok. Ők a legkitűnőbb anyagból építették a falakat. Libanonból hozatták oda a cédrust, Paros szigetről a márványt. S a falak mégis összedőltek. Igen, de miért dőltek össze? Azért, mert a zsidók lábori zenekara ravaszul kieszelt repertoárral járta azokat körül. Először a *Goldstein Számit* játszották. A bástyák hősieg kitarítottak. Azután a *Jambó*-ba kezdtek. A falak erre elkezdtek repedezni s a legvénebb torony is megingott. Végül a zene- és énekkar *Resch* karnagy szerzeményére: *A veterán táncok indulójára* gyújtott rá. Csoda-e uraim, ha ezt már nem bírták ki és rakásra omlottak. Hiszen közismert dolog, hogy a falaknak is vannak fűleik s ha fűleik vannak — rossz néven lehet-e venni tőlük, hogy *A veterán táncok indulójának* első akkordjaira ledőltek?!

— Nem, nem! — zúgott az egész közönség. S a törvényszék egyhangúlag fölmentette a vádlottakat. A publikum az ítéletet megéljenzte.

Igy derítette ki a legelső panamát az angol archeologus. S ezen alapon más bibliai panamák kikutatásához fogott. Például, hogy miféle csaló ékszerész lehetett az, a ki az aranyborjút olyan anyagból csinálta, hogy az Mózes egy ökölcsapására összetört? . . .

Cornélius.

I R O D A L O M.

* **Magyar Könyvtár.** Szerkeszti: Radó Antal. Kiadja Lampel R. (Wodianer F. és Fiai.) Lampel R. (Wodianer) kezdő czég a hazai és külföldi irodalmak klasszikus és modern termékeinek legjavát adja abban a vállalatban melyet Magyar könyvtár czímen megindított és melynek szerkesztését egyik kitűnő írónkra Radó Antalra bízta. 1. száma Katona remekművét, a Bánk Bánt adja új lenyomatban, Beöthy Zsolt magyarázó bevezetésével és fejtegetéseivel. 2-ik kötete Guy de Maupassanttól való. Az Elbeszéléseket Tóth Béla fordította. A modern francia mellett nagyon jól megfér a klasszikus Berzsenyi, akinek Válogatott ódái töltik be a 3-ik számot ugyancsak magyarázó jegyzetekkel kísérve. Coppée követi őt A kovácsok sztrájkja és egyéb elbeszélő költemények című kötetével. Az 5. szám újra egy klasszikus magyar munka, Kisfaludy Károly pompás vigjátéka a Kérők, Sipulusz, az örökjókedyt Sipulusz nevetet meg a Humoros tárcákkal, míg Edmondo de Amicis, A borral jutott be a vállalatba. Zrinyi Szigeti veszedelme a 8. szám, Du Maurier Potter szenzációs műve a Trilby és Csokonai multató vig éposza, a Dorottya fejezi be az eléggé nem ajánlható vállalat első sorozatát. Mint a beküldött prospectusból látjuk, a kiadók Lampel Róbert (Wodianer és Fiai) es. és kir. udvari könyvkereskedése Budapesten, Andrassy-út 21. sz. a. a vállalatra előfizetéseket is elfogadnak, még pedig egész évre (24 füzet) 3 frt 60 kr., fél évre (12 füzet) 1 frt 80 kr., negyedévre (6 füzet) 90 kr. Az előfizetőknek a füzeteket bérmentve küldik.

Ujdonságok.

Gyulafehérvár, 1897. november 25-én.

— **Halász Adél** k. a. városunk szülötte, a ki csak nem régen aratott nagy sikert gyönyörű énekével egy kolozsvári hangversenyen, ismét föllepett egy Erzsébet királynőnek névnapján rendezett, színházi estélyen Kolozsvárt. Remek hangjával és elbűvölő szépségével szenzációs sikert aratott ezúttal is. A szép jövőjű fiatal énekesnőnek szívélyesen gratulálunk!

— **Az állandó hazafias ünnepségeket** rendező bizottság megalakítása czéljából vasárnap folyó 28-án d. u. 3 órakor a városház tanácsstermében érkezetlet lesz, melyre városunk minden hazafias polgárát szívesen látja a kezdeményező bizottság.

— **Mátyás király szobra.** A kolozsvári Mátyás szobrot, a melyet Fadrusz János készített, most öntik az érezbe. A szobor tudvalevőleg lóháton ábrázolja a nagy királyt, teljes fegyverzetben, födetlen fővel, amint a kivívott győzelem után diadalmas karját térdre tekintve, lovával megáll egy várbástya fokon és széttekint az előtte elterülő vidéken. A talapzatul szolgáló bástyafok előtt négy férfi áll, amint diadal jelvényeket raknak le a király lábaihoz. A szobor érezbeöntését a télen át elvégzik.

— **Az államvasutak** gyulafehérvári állomásáról e hó 25-ől kezdődve új gyorsvonal lett beállítva s a vonat indul Gyulafehérvárról déli 11 óra 15 perckor, érkezik Budapestre esti 9 óra 40 perckor, Budapestről indul reggel 6 óra 30 p. érkezik Gyulafehérvárra d. u. 4 órakor, a reggeli Tóvisről és délután Budapestről és az eddigi Gyulafehérváron át Tóvisre közlekedő vonatok be lettek szüntetve. E gyorsvonalnak Nagyszebenből jövet közvetlen csatlakozása van.

— **Lélekjáró Fenesen.** A magyarigeni járáshoz tartozó Fenes községben, a napokban megrendítő eset adta elé magát. Ugyanis az oda való lakók egy elhunynak tetemét ásták ki éjnek idején, azt fejsszékel össze zúzták, mivel az a hír volt elterjedve róla, hogy lélekjáró és ily módon akarták végét vetni. Az ügyben szigorú vizsgálat tétetett folyamatba.

— **Új vasuti hálózat.** A nagyszeben alvinezi már kiépített vonalrész e hó 18-n a forgalomnak átadatott.

— **Tűz a vidéken.** F. hó 18-án az az estűtő-kön éjjel nagy tűz riasztotta föl almaikból Sárd és M.-Igen községek békés lakóit: magyarigeni birtokos Florescu Miklós tarján levő és tulajdonát képező szalmája égett le. Hogy miből támadt a tűz, még nem tudható. A kár tetemes, biztosítva nem volt.

— **Földmívelők kongresszusa.** A magyar földművesek karácsonykor országos kongresszust tartanak. Az előkészítő bizottság most becsátotta ki a felhívást. A kongresszus Budapesten lesz december 25., 26. és 27-ik napjain. A végleges napirend a következő: 1. A 11-es bizottság jelentése. 2. A küldöttek jelentése. 3. Szervezkedés és a sajtó. 4. A munkaviszonyok rendezése. 5. Politikai jogok. 6. Cselédtörvény. 7. Munkásvédőtvények. 8. A földmívelők és a szociáldemokraczia. 9. A nemzetközi szociáldemokraczia és a független szocializmus. A felhívás figyelmezteti a földmívelő munkásokat, hogy minden község, ahol földmívelő van, képviseltesse magát a kongresszuson egy-két küldöttel. A küldöttek neveit legkésőbb a kongresszus ideje előtt 14 nappal jelentsek be az előkészítő bizottsághoz (Wesselenyi utca 19 b. sz. a.) A

GÉSZSÉGYGŰ .RIK IOKIREJ A
ELEVELDÁV
IASRÁT SÉ MARIBÁ NEB MÁTÁD
KEZSÉTIPÉUM
NELLE IOTIPÉ KANIALAF OKIREJ

Ez a szöveg tudniillik héber nyelven van, tehát jobbról balfelé olvasandó. Ha ekként olvassuk, akkor mindjárt kistül, hogy az voltaképen a következőket jelenti:

A jerikói királyi ügyészség
vádlevele
Dátám Ben Abirám és társai
műépítések
Jerikó falainak építői ellen,

Sir Tooeches Cnoefeldouw gyönyörtől libegve kezdte tanulmányozni az őt panama ügyiratait. A pergamenlapok napnál világosabban föltárták az egész bibliai törvényszéki tárgyalás meglepő titkait. A vádlevelében először is a királyi ügyész *Moáb* Efraim erős jogászai érvekkel támogatva adta elő a vádat a jó hírű kanaáni műépítő cég ellen mikép az olyan banyagúl és oly silány anyagból építette meg a város falait, hogy azok a zsidók első trombita-barsogására összeomlottak mint a kártyavár, — mondá a jerikói ügyész. Ezért is kérte a törvényszéket, hogy Dátám Ben Abirámot ítélje el a V. K. T. B. azaz a B. T. K. V. 39-ik paragrafusába ütköző hazárdulás miatt; enyhítő körülményül véve azt, hogy az összeomló falak a cég egy tagját is agyonütötték.

Következtek a tanú kihallgatásról szóló jegyzőkönyvek, a melyekben minden munkás kihallgatása meg volt örökítve Gabelsberger-féle gyorsírói jegyzetek alapján, a kik a téglát és maltet hordták az inkriminált falakhoz. A tudós a korpusz deliktit is megtalálta a földben: Jerikó panamás falainak törmeléken romjait.

Hanem óriási meglepetést okozott a bűntény végtárgyalása, a jerikói *Justicia* zsutolásig megtelt termé-

küldöttek megválasztásáról gyűlési vagy értekezleti jegyzőkönyvet kell fölvenni, a mit a küldöttek magukkal hoznak s azzal igazolják a kongresszuson a megbízásukat. Itt érdekesnek tartjuk megemlíteni, hogy ezzel a kongresszussal szemben a független szocialisták egy ellenkongresszust tartanak, a mely szintén karácsonykor Szigeden lesz. Ebből előrelátható, hogy a két kongresszus majd semmit sem fog végezni, hanem csak veszekedni fog.

— **Új zsidó-templom Budapesten.** Budapest közlebről megindulnak egy nagyszabású új zsidó-templom építésére vonatkozó előmunkálatok. A hitközség a közlebről napokban már kifogja irni a pályázatot az új zsinagóga építése dolgában. A tervezett templom úgy méret, mint a reáeshető összes rendkívüli nagyságánál fogva a világ legnagyobb zsidó temploma lesz. 5—6 millió közt ingadozik az az összeg, a mely az új templom felépítésére kombinációba vehető. A pályázat ki-hirdetésére vonatkozólag a közlebről napokban fognak határozni s azután egy külön összeállítandó nagy zsűri fog annak idején a pályázatok sorsa felett határozni. Az új zsidó-templom telke már meg van a Lipót városban. Négy utcára, a Koháry-, Szalay-, Markó- és Szemere-utczákra szülő óriási telek helye a felépítendő óriás templomnak, a hol a feltöltési és telek-szabályozási munkálatok már be is fejezték. Az új templom büszkessége és az egész világon monumentuma lesz nemcsak az összes zsidóságnak, de az igazi magyar szabadelvűségnek is.

— **Népességi statisztika.** A népességi táblázatok kimutatása szerint a földgolyó lakosainak jelenleg 1535 millió a száma. Az emberiség negyedrésze 378,6 millió Európában lakik, amiből 28% jut Oroszországra, 26% Németországra és Ausztria-Magyarországra. Franciaország lakossága az öt évvel ezelőt megejtett népszámlálás eredményéhez képest 174.783 emberrel megnövekedett. Azért mégis joggal panaszkodnak ott depopulációról, mert ezt a szaporodást tömeges bevándorlók teszik ki. Az orosz birodalomban az ez évben, februárban megejtett első rendes népszámlálás eredménye 12 év alatt 20%-os szaporodást mutat ki. Ebbe az ázsiai orosz területek népessége is bele van számítva. Nem érdektelen talán az a körülmény, hogy az ázsiai és a déli, valamint a lengyel tartományokban a — férfiak vannak a többségben, az északi és nyugatiakban azonban a nők. Az Északamerikai Egyesült-Államok lakossága 72,3 millió emberrel több mint a felét teszi ki az egész Amerika népességének.

— **Villamosságot fejlesztő varrógép.** Londonban az idén tudvavevőleg a legújabb találmányok bemutatására kiállítás nyílik meg. Ezen a kiállításon kerül bemutatásra egy elmés szervezett varrógép, a melyen egy dinamó-gép olyan képpen van elhelyezve, hogy a láb a varrógép hajtásán kívül a dinamó-gépet is mozgatja. A dinamó-gép ugyan csak apró jószág, egy izzólámpa táplálására azonban bőven elegendő. A dolog természetével jár persze, hogy az izzó lámpa csak addig világít, míg a dinamó-géppel egyetemben a varrógép is mozgásban van. Abban a perczen, a melyben a gép forgatásával félhagynak, a lámpa is kialszik.

— **Óriási tüzvész Londonban** Nov. 20-án London középpontja és legnagyobb városrésze, a City félelmetesen nagyszzerű tűzijátékban hamvadt el. Százal több óriási áruház szénné égve füstölög London ósregi kereskedő negyedében. Állítólag a Hamsellstreet egyik esőernyőgyárában felrobbant a gáz s ez okozta a tüzet. Mintegy 200 tűzoltóállomásról vonultak ki a tűzoltók és segélydesapataik. A tűzoltók több mint 100 gőzfecskendőre vonultak ki a katasztrófa színhelyére, a hol a lángok hihetetlen gyorsan terjedtek. Leégett az egész Aldergate street, a Wellstreet, a Ciplegat, a Jewinstreet, a Hamsellstreet és a Miholsquara. Romba dült és elpusztult a híres Cripplegate templom, a melynek kriptájában Milton porai nyugszanak. A kárt 50 millió forintra becsülik. Majdnem valamennyi tüzet biztosítva volt. Eddig emberéletben esett kárról nem tudnak.

Borzasztó tűz pusztított tegnapelőtt Ausztrália keleti részének legvirágzóbb városában Melbourne-ban is, a hol szintén egy egész terület hamvadt el. Az egyik főutczán tüött ki a tűz, mely a szétlő rohamosan terjedt, egész utcák romhalmazzá lettek, a szövőgyárak elpusztultak. A kár 2 millió font sterlingnél is nagyobb.

— **Amikor mindenki megbolondul.** Igen egyszerű a dolog. Holl-Schooling angol statisztikus ki-számította, hogy az Úrnak 2301-ik esztendejében Europa minden lakosa bolond lesz. A statisztikából kitétnik, hogy 1859-ben 535 józan emberre egy ürtült esett. 1897-ben, most 312-re esik egy. Ha ez így halad tovább, 1977-ben 100 emberre esik egy bolond, 2139-ben tízre esik egy és végül 2301-ben az egész Europa megbolondul. És akkor majd kezdődik a számítás visszafelé; ezer bolondra esik egy egészséges . . . Igen, 2301-ben.

— Amerikai böleselkedések a pénzről.

Egy amerikai újság érdekesen elmélkedik arról, hogy milyen értéket képviselnek az egyes foglalkozások? „Tennyson, a híres poéta, elővett egy iv papirost és rá írt egy verset, a melyért 65,000 dollárt kapott. Ez aztán — lángész. Vanderbilt csak néhány szót firkant egy utalványblankettára, amely egyszeriben 4 milliót ér. Ez már — tőke. Az amerikai kormány másfél un-czia aranyra rápréseltetett egy sást és az állítja, hogy az 20 dollárt jelent. Ebből lesz a pénz. Egy munkás 5 dollár értékű aczélből 1000 dollár értékű órárugókat készít. Ez mégis ügyesség. A kereskedő 5 centért vesz egy cikket, amelyért 1 dollárt kap a vevőtől. Ennek a neve — üzlet. Egy urihölgy szép kalapot vehetne 75 centért, de csak olyan kell neki, amely 27 dollárba kerül. Ez talán — bolondság. Egy munkás 10 óra hosszat köveket hord és 1 dollárt kap fáradságának jutalmául. Ez a — becsületes munka. E sorok írója 80,000 dollárról szóló váltót írhat alá, de nem fogadja el senki. „Ez mégis — aljasság!”

— **Háboru-statisztika.** Ez nemcsak hogy érdekes, de újszerű statisztika is. Szól pedig így: a XVI. század óta 287 háborút viseltek Európában. Ezekből 45 hódítás végett (terület-szaporítás), 22 adó-megtagadás miatt, 24 megtorlás végett, 8 a becsület és a nemzet jogának a megvédéseért volt. Negyvenegy háborút vívtak koronák birtokaért, 30-at a szövetségesek támogatására, 23 háborúban támadtak egymásnak vetélkedő uralkodók, hat háborúban az oka kereskedelmi összefüggés volt. Vallasháborút 28-at viseltek, polgárháború ötvenötöt ütt ki. Ajánljuk e számokat a békeliga figyelmébe.

— **Párhuzam.** A La Paix című francia lap hosszabb cikkben fejtegeti a romániai izgatott törekvéseit és a román zsidók helyzetének ismertetésével mutatja ki, hogy az oláhoknak legkevésbé van joguk a panasza. A zsidóknak nincs még választói joguk se Romániában, pedig katona-kötelezettséget tartoznak teljesíteni. S íme, a magyarországi és erdélyi románok Európához és az európai sajtóhoz appellálnak, hogy tiltakozzanak a magyarok indolenciájára ellen, amelyet velük szemben, akik pedig épp oly tagjai a nemzetnek, épp úgy fizetik az adót és respektálják a rendet, mint a magyarok, tanúsítanak. Hát ha úgy bánnak a magyarok a románokkal, mint Bukarestben és Jassiban a zsidókkal bánnak! A keresztény vallás azt tanítja, hogy amit nem kívánsz magadnak, ne tedd embertársadnak. Hogyha a románok azt hiszik, hogy joguk van a zsidót megvetni, úgy a magyarok is azt hihetik, hogy joguk van az oláhokat is megvetni.

Apróságok.

Vallomás.

— Oh, nagysám, hát nem hallgat meg? Pedig a fülemet és orromat levágtatnám, csak hogy önnek tetszem.

*

Iskolában.

Tanító: Mondj egy főnevet, Bandi, amely b-vel végződik.

Bandi: Klub.

Tanító: Jó, jó, de hogy jut eszedbe ez a szó?

Bandi: Mert az apámat onnan tegnap ki-dobták.

*

Felsülés.

Ur: Lehetne szerencsém a nagyságához?

Szobalány: Fürdik.

Ur: Ej, pedig szerettem volna látni.

Szobalány: Hiszen ez nem lehetetlen.

Ur: Ah! . . . (Ravasz hunyorítással.) Fogja csak lelke . . . (Pénzt ad a leánynak.) Hát hol lát-ban a nagyságát?

Szobalány: Tessék Abbáziába utazni.

*

A képcsarnokban.

Gelbvogel: Khérek edj fél-jegyet.

Pénztáros: De uram, hisz ön nem gyermek!

Gelbvogel: De edjik szememre vak vadjak.

*

Nelkenblüh: Ez a Sauerteig egy valódi kütöz-p tehetség.

Tulpeneweig: Hogy-hogy?

Nelkenblüh: Nem nagy lángész és nem kbis szomár.

*

A gyermekszobából.

Ápa: No Maxikám, ha jó leszel, a gölya egy kis testvérkét fog hozni.

Maxika (vállat von: Kenn dóz . . . Meghozza az, ha rossz leszel is!

Szerk. üzenet.

Tusi, Sárd. A küldött híreket köszönjük, amint látja-meg is jelentek. A vers — sajnos — ezuttal még nem vált be de szép tehetségre vall. Igyekezünk az író jobb gonolatokat jobb technikával megverselni, reméljük, hogy jobbat is kapunk onnan. Szíves munkálkodását köszönjük, bármikor szívesen fogadjuk — üdvözlét!

Dr. Gidófalvy István úrnak. — Álpos, magvas cikkei-t, e helyen újból nagyon köszönjük, s kérjük Önt, keressen föl bennünket a jövőben is minél gyakrabban becses dolgozatai-val.

Nyilttér*)

Foulárd-selyemet 60 krtól

3 frt frt 35 méterenként, — japáni kínai stb. a legújabb mintázattal és színekben u. m fekete, fehér és színes Henneberg-selyemet 45 krtól 14 frt 65 kr. méterenként sima csikos, kockázott mintázott damasztot stb. (mintegy 240 különböző minőségben 2000 szín és mintázattal stb a megrendelt árukat postabér és vámmentesen házhoz szállítva valamint mintákat postafor-dultával küldenek Henneberg G. (cs. és kir. udvari szállító) selyemgyárai Zürichben. Svájcba címzett levelekre 10 kros és levelező-lapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyel-ven írt megrendelések pontosan elintéztetnek.

Köszönet nyilvánítás. Wilhelm Ferencz gyógyszerész urnak

reuma- és köszvényellenes vértisztító tea fel-találójának,

Neukirchenben Alsó-Ausztriában.

A tea vértisztító köszvénynél és reumánál.

Hogy e helyen a nyilvánosság elé lépek, teszem ezt azért, mert először is kötelességemnek tartom leg-bensőbb köszönetemet nyilvánítani Wilhelm neukir-cheni gyógyszerész urnak azon szolgálatokért, melyeket vértisztító teája reumatikus fájdalmaimban nekem tett, másodsor azon okból hogy másokat is, a kiket ezen gonosz betegségek megtámadnak erre a pompás teára figyelmessé tegyek. Lehetetlen esetelni azon marczan-goló kinokat melyet teljes 3 évig minden időválto-zásnál tagjaimban éreztem és a miktől sem gyógyszer, sem a Bécs mellett Baden kénfürdői meg nem tudtak szabadítani. Almatlanul vergődtem éjjeleken át ágyam-ban, étvágyam szemléletmást fogyott, arczóm színe mindjobban halványodott és testi erőm egészen oda lett. Fentnevezett teának 4 heti használata után fájdal-maitól nemcsak teljesen megszabadultam s bár már a hete nem teázom, semmi bajom; de egész testi álla-potom is megjavult. Erősen meg vagyok győződve arról, hogy mindenki, a ki hasonló fájdalmak között teát használja, annak feltalálóját, Wilhelm Ferencz urat velem együtt áldani fogja.

kiváló tisztelettel.

Butschin-Streitfeld grófnő

törzstiszt neje,

Kapható Gyulafehérvárt Frölich Gyulagyógyszertá-rában.

*) Az e rovatban megjelenő közleményekért sem mi felelősséget nem vállal el a Szerk.

Hirdetések

§Sz. 5560—1897

tkvi.

Hirdetmény.

Alvincz, Borberek, Sibisán egyesült községek te-lekkönyve birtokszabályozás következtében átalakított és ezennel egyidejűleg azokra az ingatlanokra nézve, a melyekre az 1886: XXIX, az 1889: XXXVIII, és az 1891. XVI. t. cikkek a tényleges birtokos tulajdono-gának bejegyzését rendelik, az 1892. évi XXIX. t. cikkben szabályozott eljárás a telekjegyzőkönyvi be-jegyzések helyesbítésével kapcsolatosan foganatosított.

Ez azzal a felhívással tétetik közzé:

1-ör, hogy mindazok, kik az 1886. XXIX. tcz. 15 és 17. §§-ai alapján — ideértve e §-oknak az 1889 XXXVIII. tczik 5 és 6. §§-aiban, az 1891. XVI tcz. 16 §. a) pontjában foglalt kiegészítését is — valamint az 1889 XXXVIII. tcz. 7 §-a és az 1891. XVI. tcz. 15. § b) pontja alapján eszközölt bejegyzések vagy az 1886-XXIX. tcz. 22. §. alapján történt törlések érvénytelen-séget kimondhatják, e végből törési kereseteket hat hónap alatt vagyis az 1898 évi június 1-ő nap-jáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyujtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után indított törlési kereset annak a harmadik szmély-nek, a ki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett, hát-rányra nem szolgálhat.

2-ör, hogy mindazok, a kik az 1886. XXIX. tcz. 16. és 18. §§-ainak eseteiben — ideértve az utóbbi §-oknak az 1889. XXXVIII. tcz. 5. és 6. §§-aiban foglalt kiegészítéseit is — a tényleges birtokos tulaj-donjának bejegyzése ellenében ellentmondással élni kívánnak, írásbeli ellentmondásukat hat hónap alatt, vagyis: 1898 évi június 1-ő napjáig bezáró-lag a telekkönyvi hatósághoz nyujtsák, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő letelte után ellen-mondásuk többé figyelembe vétetni nem fog;

3-ör, hogy mindazok, akik a telekkönyvi átala-kítás tárgyában tett intézkedések által, nemkülömben azok, a kik az 1. és 2. pontban körülírt eseteken ki-vül az 1892. XXIX tcz. szerinti eljárás és az ennek folyamán történt bejegyzések által előbb nyert nyil-vánkönyvi jogait bármely irányban sértve vélik — ide érve azokat is, akik a tulajdonjog arányának az

1889. XXXVIII. tcz. 16. §-a alapján történt bejegyzését sérelmesnek találják e tekintetben felszólításukat tartalmazó kérvényüket a telekkönyvi hatósághoz hat hónap alatt, vagyis **1898 június hó 1-én napjáig** bezárólag nyújták be, mert ezen meglehetősen hosszabb határidő elmúltja után az átalakításközbejött téves bevezetésekből származó bármilyen igényeket jóhiszemű harmadik személyek irányában többé nem érvényesíthetik, az említett bejegyzéseket pedig csak a törvény rendes útján és csak az illetőben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelemztetnek azok a felek, a kik a hitelesítő bizottságnak eredeti okiratokat adtak át, hogy a mennyiben azokhoz egyszersmind egyszerű másolatokat is esatoltak vagy ilyeneket pótlólag benyújtanak az eredetieket a telekkönyvi hatóságnál átvehetik.

A kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóságtól.
Gyulafehérvárt, 1897. November 14-én,

Felszegi Lajos.
kir. trvsz. bíró.

Védjegy 19. és 2. sz.

Kapható Gyula-Fehérvár: Frölic Gyula, Holstein Sámuel, Jakabffy Albert, Szentgyörgyi Mór, Marcel E. gyógyszerész Wallentin L. keresk

SÓSORSZESZ

Általánosan elismert kiváló házszer, különösen a **bedörzsölés** kenőgyűrő-gyógymódnál **massage** igen jó hatása. Ajánlható egyszersmind fogtisztító szerül is, a mennyiben a fogak fényét elősegíti, a foghúst erősíti és a száj tisztá, szagtalan ízt nyer a szesz elpárolgása után, ugyszintén fejmosásra is, a hajidegek erősítésére a fejkörpárepződés megakadályozására és annak megszüntetésére

Egy nagy üveg ára 90, egy kis üveg ára 45 kr.

BRÁZAY KÁLMÁN

Budapest IV., Múzeum-körút 23. sz.

Az 1895. évi ciroi s az 1896. évi londoni egészségügyi kiállításokon díszoklevéllel s arany éremmel kitüntetve — Orvosi tekintélyek által kipróbált s nagyobb kórodákban kitűnő sikerrel használt külszer

REUMA-SZESZ

biztos s kiváló gyors hatású a test bármilyen csúszos bántalmait, u. m.: **köszvény, csúsz, reuma, ischias, asthma** stb. ellen

Hatása némely esetben meglepő, amennyiben gyakrabban idültébb eseteknél is már egyszeri bedörzsölésnél a fájdalmakat teljesen megszüntette

Fog- és fejfájást 5 percz alatt megszüntet.

Egy üveg ára használati utasítással **1 korona**, erősebb üveg **2 korona 40 fillér.**

Főraktárak Budapest: **Török József** úr gyógyszerárában király-utca 12 és **dr. Egger A.** úr gyógyszerárában váci-körút 17. sz. — Ugyszintén a főváros összes s a vidék csaknem összes gyógyszerárában, valami a készítő

WIDDER GYULA gyógyszerésznel.

S.-A.-UJHELY, 134 szám

Ugyszintén: **Marcell E.** úr gyógyszerárában Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek

The Continental
Bodegacompany

Válódí hamisítatlan
külföldi borok

• Portbor •
• Sherry •
• Madeira •
• Marsala •
• Malaga •
• Tannagonas •
• Legjobb

Raktár:

Borbándi jószág-
kezelőség Munka-
csy Zs. Hungária
szállodája Lassner
A. Európa szék-
daja.

Szomorú—de igaz,

hogy öltözékeinkre nagyobb gondot fordítunk, mint egészségünkre. Ha rubáinkon a legparányibb szakadékok észlelünk sietünk azt legott eltüntetni, nehogy nagyobbodjék, de ha ez testi egészségünkkel esett, azt számba se vesszük. Egy kis köhögés, főfájás, emésztési zavarok stb mit tesz az? Ugyet se vetünk rá. Hát ez vétkes könnyelműség, mely később keservesen megbosszulja magát rajtunk, mert valamin a kis szakadékból nagy lesz, épp ugy a kis bajból nagy baj keletkezik, ha kellő intézkedés nincsen kéznél. A **legjobb betegség kúrforrása a gyomorrendetlen működése** a mit — idejekorán használva éggert kellemes ízű Szodapasztyillája csakhamar beszüntet (1 doboz ára 3 kr) **tüdő-, torok- és mellhajok köhögésszel, rekedésséggel, elnyálkásdással kezdődnek.** Egger kitűnő ízű Mellpasztyillája megóv bennünket a bajtól teljes biztonsággal (1 doboz 50 kr és 1 fűt Próbadohoz 25 kr) Minden gyógyszerárában kaphatók. Főraktár **Nádor** gyógyszerár

(Dr. Egger Leó és Egger J.)

Budapest Váci-körút 17

TEUTSCH-fele BOROK,

kellemes asztali 42, 52 s 56 krjával literenként,

nemkülönben finom, nemesfajú pecsénye- és esemege-borok kaphatók.

Id. Misselbacher J. B. cégnél

hol részletezett árjegyzékek állnak a t. közönség szolgálatára.

TEUTSCH'sche WEINE,

angenehme Tischweine zu 42, 52 u. 56 kr. per Liter

sowie feine, edle Braten- u. Dessertweine zu haben bei

J. B. Misselbacher sen.

wo ausführliche Preislisen zu erdsten stehen.

A legujabb és legjobb az

„EDISON”

Czigarettapapir és hüvely,

mely az összes eddig ismert gyártmányokat jószágban és finomságban felülmúl.

MÜLLER J. és FIA

mű-, selyem-festő és vegyészeti tisztító-intézete
GYULAFEHÉRVÁR.

Gyár ARAD. Fióküzletek BRASSÓ, GYFEHÉRVÁR

Van szerencsénk a n. é. közönség szíves tudomására hozni, miszerint a helybeli piacon Gy. Fehérvárt a főtéren a **Julia takarékpénztár** mellett egy a mai kor igényeinek teljesen megfelel

mű-, selyem-festő és vegyészeti tisztító fiók-intézetet

nyitottunk, ahol támaszkodva az aradi gőzerőre berendezett és legujabb gépezetekkel felszerelt gyárunk jó hírnevére, elfogadjuk

vegyileg tisztítani:

mindennemű férfi-, női- és gyermek-ruhákat, bármily dúsán díszítve, minden bontás nélkül egészben, egydaruhákat, felöltőket, nyakkendőket, kezttyüket, nap- és esőernyőket, selyem himzészeket, csipkéket, gyapot takarókat, asztal- és ágtyentőket, stb. stb.

Csipke-függönyök gondosan tisztítottatnak s minden divat színben festetnek.

FESTETNEK

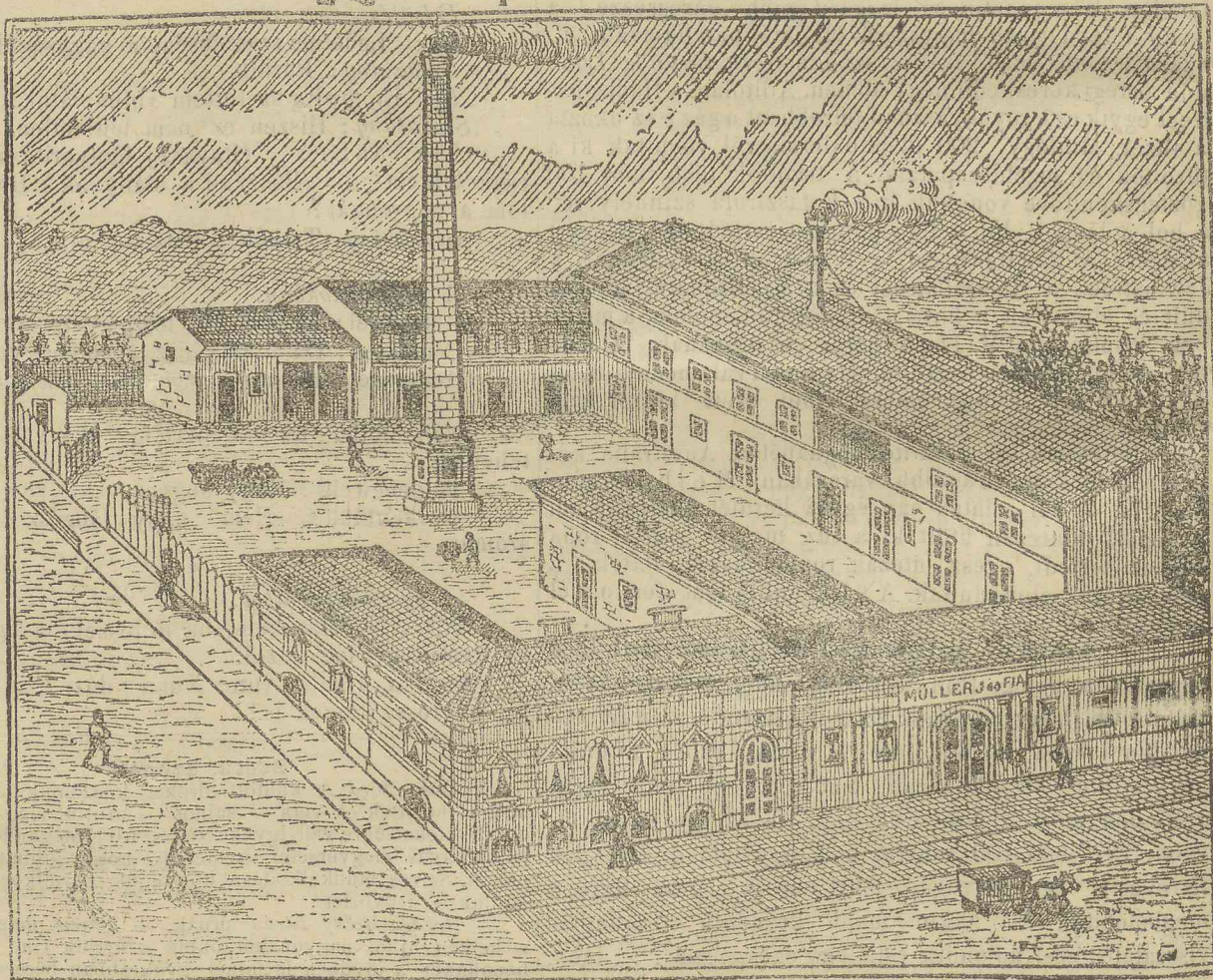
bármily divat színre ugy egészben mint elboátva, gyapot-selyem- és carton női ruhák, férfi öltönyök egészben, köpenyek, butor-szövetek, csipke és tunis függönyök

HARISNYÁK

bármily színre festetnek kezesség mellett, hogy azok viseletben le nem festenek.

Becses pártfogását kérve

kiváló tisztelettel **MÜLLER J. és FIA,**

Aradi gyár.

Nyomatott Papp Györgynél Gyulafehérvárt